

o rață friptă, el se duce la un frigător, alege o rață bine friptă, o iea în mână și începe să o tocmască. Când mâinile i se împluseră de grăsimea raței, el se întorce acasă și poruncește un pilaf fără unt. La fiă-care linguriță își linge degetele; la a patra linguriță, e cuprins de somn și adorme. În timpul somnului său, un câne vine și-i linge mâinile. Când se deșteptă, bătrânul se supără așa de tare de nenorocirea ce i s'a întâmplat încât se bolnăvește. Vedându-se aproape de morțe, sgârcitul chiamă la sine pe fiul său și-l întreabă în ce sicriū îl va pune. „De voiū avea nenorocirea să perd pe tatăl meu, răspunde tinărul, îi voiū cumpăra cel mai frumos sicriū de brad ce voiū găsi.” Bătrânul se supără; pentru ce atâta risipă; el voiește se fiă pus într'o albiă vechiă, care sta neîntrebuințată în curte. Dăcă albiă va fi prea scurtă, lesne i se pôte tăia trupul în două; dar sgârcitul recomandă fiului său de a nu întrebuința pentru acestă operațiune toporul cel nou care s'ar putea toci.

Precum se vede, teatrul chinez cuprinde tôte genurile. Voiū reproduce, terminând, câte-va lămuriri complementare ce le găsec în Istoria d-lui A. Royer:

„Poesia descriptivă n'are în piesele chineze însemnătatea, ce o are în piesele indiene. Chinezul, mai pozitiv, se concentrează în acțiunea, ce tratéză, și rezervă pentru romanț și poemă metaforele strălucitoare.

„Musica jôcă un rol mare în teatrul Chinei. La ministerul riturilor, în Peking, esistă o direcțiune a musicei, că-ci la Chinezii, ca și la Grecii, musica face parte integrantă din legile religioase și civile. În învățământ se împreună acest studiū cu al istoriei naționale și al cosmogoniei. Cărțile vechi ficséză la trei-deci de ani vârsta când trebuie să se începă educațiunea musicală. Mandarinii de musică sunt superiori mandarinilor de matematică și au colegiul lor chiar în palatul împăratului.

„Declamațiunea teatrală a Chinezilor constă într'o melopeă monotonă, în care vocea se urcă și cade pe rând pentru a exprima diferitele pasiuni; ea e susținută de o orchestră compusă în mare parte din instrumente de vânt, pe lângă care se adaugă tobe și tam-tamuri.

„Danțul era foarte cultivat și onorat în China în timpurile vechi, când fiii împăraților danțau la sunetele Kinului și ale tobei. Dar acum și-a pierdut prestigiul și a luat un caracter de voluptate, care l'a făcut să cadă din rangul înalt ce ocupa. Cu tôte acestea, palatul împărațesc întreține încă trupe de dănțuitori, care figurează în ceremonii și jôcă balet și pantomime în apartamentele interne.

„Danțurile la Chinezii, ca și la Indianii, constau mai mult în mișcări ale corpului decât în săriturile, pe care Europa modernă le-a adoptat ca basă principală a artei jocului.”

Nepotul ca unchiu.

comediă în trei acte, tradusă după Schiller de Petra-Petrescu.

(Fine.)

D-na de Dorsigny. Bună séra, iubite nepôte!

Dorsigny. Ce primire rece?

D-na de Dorsigny. Mă bucur din inimă, că te ved. Dar bărbatul meu ...

Dorsigny. I s'a întâmplat ceva unchiului?

D-na de Mirville. Unchiul s'a rentors astă séra dintr'o lungă călătorie, și în momentul acesta dispare, fără să șcim, unde s'a dus?

Dorsigny. Curios lucru!

Champagne. E de mirat.

D-na de Dorsigny. Éta Champagne! El ne pôte scôte din vis.

Champagne. Eū, cocónă?

D-na de Mirville. Da, tu. Numai cu tine a vorbit unchiul, când a plecat.

Champagne. Este adevărat, a vorbit numai cu mine.

Dorsigny. Eii bine, spune-ne, de ce a plecat așa pe ne-așteptate?

Champagne. De ce? A trebuit să plece. Căpetașe ordin dela guvern.

D-na de Dorsigny. Ce?

Champagne. Are o misiune secretă, importantă, care recere graba cea mai mare, ... la care se cere un om ... dar un om ... Nu mai dic nimic! Dar, te poți măguli, cocónă, că sôrtea a cădut pe domnul.

D-na de Mirville. Fără 'ndoélă. Astfel de distincțiune onorează familia întrégă.

Champagne. Măria-ta înțelegi că n'a putut să se n-târdiă mult cu rămasuri bune. Champagne, imi duse el, plec în afaceri importante de stat la .. la Petersburg. Statul

ordonă, trebuie să mă supun ... la întâia stațiune de poștă voiū scrie nevastei mele ... de altcum, cât privește căsătoria nepotului cu fiica mea .. șcie dēnsa prea bine, că sunt pe deplin învoit.

Dorsigny. Ce aud! Scumpul meu unchiū!

Champagne. Da, stăpâne, s'a 'nvoit! Daū putere nețermurită soției mele, duse dēnsul, să împlinescă tôte, și sper, că la 'ntôrcere, voiū regăsi în fiica mea o femeie fericită.

D-na de Dorsigny. Așadară a plecat singur?

Champagne. Singur? Ba nu. Mai avea cu sine un domn, care semēna a ceva foarte nobil .....

D-na de Dorsigny. Nu mă pot obicinui de loc cu tôte acestea.

D-na de Mirville. Noi cunôscem dorința lui. Să stăruim, ca la întôrcere să-i afle ca bărbat și nevastă.

Sofia. Despre învoirea dēnsului nu încape nici o îndoélă, din parte-mi nu stau de loc pe gânduri, să mă cunun cu vărul la moment.

D-na de Dorsigny. Dar eū stau pe gânduri ... și vreu să aștept prima lui epistolă.

Champagne (la o parte.) Apoi, departe am ajuns trâmîțând pe unchiul la Petersburg.

Dorsigny. Dar, scumpă mătușă!

Scena 7.

Cei dinainte. Notarul.

Notarul (pășește între Dorsigny și mătușă-sa.) Mă recomand grației întregii înalte societăți.

D-na de Dorsigny. Éta, d-nul Gaspar, notarul nostru!

Notarul. La ordinul d-vóstră, dómna mea. Domnul consórtel d-vóstră a bine-voit a mă cerceta acasă.

D-na de Dorsigny. Cum? Înainte de plecare, bărbatul meu a fost la d-ta?

Notarul. Înainte de plecare! Ce aud? Vedeți numai, vedeți! De aceea s'a grăbit așa de tare și nici n'a voit să mă aștepte acasă. Biletul acesta mi l'a lăsat d-sa ... pofțiți a-l ceti (predă biletul d-nei de Dorsigny.)

Champagne (incet cătră Dorsigny.) Acesta e notarul comandat de unchiul d-tale.

Dorsigny. Da, pentru căsătoria lui Lormeuil.

Champagne (incet) De l'am putea folosi pentru căsătoria d-tale?

Dorsigny. Tăcere! S'auđim, ce scrie!

D-na de Dorsigny (cetește.) „Fi așa de bun, d-nul meu, și te ostenește încă astă seră până la mine; să aduci și contractul de căsătorie, ce-ai făcut pentru fiica mea. Am motivele mele, să doresc a încheia căsătoria încă în noptea acésta — Dorsigny.“

Champagne. Ecă dar negru pe alb. Acum dóră nu va mai sta la iudoélă cocóna despre invoirea d-lui uchiu.

Sofia. Prin urmare este de prisos să-ți mai scrie tata, mamă dragă, fiind că a scris domnului acestuia.

D-na de Dorsigny. Ce cugeți despre lucrul acesta, domnule Gaspar?

Notarul. Ei, eu cuget că epistola asta e destul de clară.

D-na de Dorsigny. În numele Domnului, copiii mei! Fiți fericiți! Dați-vé mânil, deóre-ce însuși bărbatul meu trâmite notarul aici.

Dorsigny. Iute, Champagne! O masă, pénă și negrélă; să subscriem îndată.

Scena 8.

Colonelul Dorsigny, Valcour, Cei dinainte.

D-na de Mirville. Dumneđeule, unchiul!

Sofia. Tatăl meu!

Champagne. Dracu l'aduce înderét.

Dorsigny. De sigur, dracul. Acest Valcour e geniul meu cel réu.

D-na de Dorsigny. Ce véd! Bărbatul meu!

Valcour (presentând pe Dorsigny bêtrânul.) Cât de fericit mă simt de a aduce un nepot iubit în sínul familiei sale. (Observând pe Dorsigny tinérul.) Cum dracu, tu ești aici (adresându-se cătră bêtrânul.) Și cine ești d-ta, domnul meu?

Colonelul. Unchiul seú, domnul meu ...

Dorsigny. Dar, esplică-mi Valcour ...

Valcour. Esplică-mi tu mie. Eú aflu, că s'a dat ordin de a te trâmite înderét la garnisóna ța! După trudă nespusă imi succede revocarea lui .. Mă arunc în sea; ajung încă la timp trăsura de poștă, unde credeam că te voiú afla și într'adevér aflu ...

Colonelul. Pe servul d-tale înjurând asupra unui surugiú blástemat, caruia îi dădusem bani să mène incet și care, cu tóte acestea, mă ducea ca vëntósele.

Valcour. Domnul unchiul teú nu află cu cale să mă scótă din rétăcirea mea; căruța de poștă se întórce înderét la Paris, și acum étă-mé .. Sper, Dorsigny, că nu te poți plânge de zelul meu.

Dorsigny. Îți sunt fórte îndatorat, amice, pentru marele serviciú, ce mi-ai făcut! Numai imi pare réu de truda nemărginită ce ți-ai dat.

Colonelul. D-le de Valcour! Nepotul meu póte nu recunóște marea d-tale bunétate după cum se cuvine; dar pentru aceea contéză pe recunoșcința mea.

D-na de Dorsigny. Așadară nu erai pe cale cătră Rusia?

Colonelul. Ce naiba să fac în Rusia?

D-na de Dorsigny. Ei, pentru misiunea importantă, cu care te-a însărcinat ministerul, după cum ai spus lui Champagne.

Colonelul. Așadară tot Champagne m'a înaintat și la acest post înalt. Îi sunt fórte recunoscétor că are așa frumoše intențiuni față de mine! — D-le Gaspar, vei fi aflat acasă biletul meu; mi-ar plăcea tare, decă contractul acela s'ar putea subscrie încă în nóptea acésta.

Notarul. Nimic mai ușor, domnul meu. Era p'aci să ncheiám afacerea acésta chiar și în absența d-tale.

Colonelul. Fórte bine! Câte-odată se mărită cine-va și fără tatál, dar fără mire încă n'am auđit nici odată.

D-na de Dorsigny. Aci e mirele! iubitul nostru nepot!

Dorsigny. Da, prea bunul meu unchiú, eú sunt.

Colonelul. Nepotul nostru este un june fórte frumúșel, dar fiica mea nu o va căpéta.

D-na de Dorsigny. Și cine altul să o capete?

Colonelul. Cine, întrebí? La naiba! D-nul de Lormeuil o va căpéta.

D-na de Dorsigny. Așa dară n'a murit domnul de Lormeuil?

Colonelul. Nu, dómna! El trăește, e aici, uită-te înderét, el vine.

D-na de Dorsigny. Și cine e d-nul, care-l insoțește?

Colonelul. Este camararul, pe care a bine-voit să i-l dea d-nul Champagne.

Scena 9.

Cei dinainte, Lormeuil cu suboficerul, care se pune și șede în fundul camerei.

Lormeuil (cătră colonel.) Așa dară d-ta trâmíți pe unchiul d-tale la Strassburg, în locul d-tale? Asta nu va merge așa, domnul meu!

Colonelul. Ecă, ecă, Lormeuil, decă vrei să te bați cu puterea, atunci bate-te cu nepotul meu, ér nu cu mine.

Lormeuil (il recunóște.) Cum? D-ta ești? Ce-ai făcut, de te-ai întors așa curénd?

Colonelul. Mulțamește aici d-lui de Valcour, carele din amiciția cătră nepotul meu, m'a adus înderét în fuga mare.

Dorsigny. Eú nu te pricep, d-le de Lormeuil, noi ne despărțirăm ca cei mai buní amici. N'ai abđis d-ta numai adinéóri la tóte pretensiunile asupra mânei verișórei mele?

Colonelul. Nimic, nimic nu se va alege din aceea! Nevastă-mea, fiica-mea, nepóta și nepotul meu, toți împreună nu mă vor opri de a-mi ímplini scopul meu.

Lormeuil. Domnule de Dorsigny, mă bucur din inimă, că te-ai rentors dintr'o călétoria întreprinsă fără voia d-tale ... Dar noi am putut vorbi și fáuri ușor planuri de căsătorie, pentru aceea d-șóra Sofia tot va iubi pe nepotul d-tale.

Colonelul. Eú nu pricep nimic din tóte acestea! Dór nu voiú fi adus pe Lormeuil dela Toulon la Paris, ca să se rentórcă tot ca flacău.

Dorsigny. Cât privește întrebarea asta, unchiule .. póte se va găsi un espedient, ca d-nul de Lormeuil să nu fiá venit în deșert până aici. Íntrebă pe soru-mea.

D-na de Mirville. Eă? Eă n'am să ăic nimic.

Lormeuil. Eă bine, atunci voiă vorbi eă . . D-le de Dorsigny, nepăta d-tale este liberă; pe amiciăia d-tale, despre care încă astăăi voiăi să-mă dai o probă atât de mare, te rog întrebuiăză tătă influinăa asupra nepătei d-tale, ca dănsa să se însărcineze a repara călcarea cuvântului d-tale.

Colonelul. Cum? Ce? — Să fiă o păreche . . ér, blăstămatul acesta de Champagne să-mă plătăscă pentru toăi.

Champagne. Să fiă afurisit, Măria-ta, decă n'am fost și eă amăgit la început de asemănarea d-văstră. Iértă-mă mica preămbulare, ce te-am silit să faci! Am făcut-o numai în interesul stăpânului meă.

Colonelul (cătră améndoué părechile.) Atunci, subscrieăi!

Bradul la poporul român.

Bradul (lat. *Abies alba*. Mill., *Pinus Picea* L., P. *Abies du Roi*; A. *pectinata*, DC. germ. *Edeltanne*, *Weisstanne*), este singurul dintre arborii noătri, care rămâne verde și peste érnă, el e 'nalt și drept, simbolul tinereăii și al voiniciei. Dar Romăniă i-aă apucat de mult și partea practică făcând din el șindile, draniăe și scândură, precum și o mulăime de alte lucruri pentru trebuinăa casei. Aceste avantaje ale bradului aă dat naăcere unei certe de întăietate între dănsul și 'ntre Teiă (lat. *Tilia europaea* L., germ. *Linde*), precum ne-o spune următărea poesiă populară:

Dăuă lemne crude
Cătră riul Lotru
Se sfădiaă în codru.

Unul era Teiul
Și-altul era Bradul,
Ce-și lăuda nămul.

Bradul surpa Teiul
Cinstea micșorându-i
Și astfel ăicându-i:

„Teiule! Teiule!
„Scurtule, grosule
„Și burdufosule!

„Dă-te într'o parte,
„Că tu nu ai cinste
„Să-mă stai înainte.

„Nalta mea tulpină
„Cine sunt mă spune,
„Și te pocă supune.

„Că eă véra, iérna
„Stău în codru verde,
„Frunăa-mă nu se pierde.

„Pe mine mă pune
„Pe la nunăi în frunte
„Cu podóbe multe.

„Domniă și 'mpéraăi
„Mé pun la páradă
„Pe uliăi șirédă.

„Mé face și scândură
„Să aștern palate,
„Case luminate.

„Ér ție în vreme
„De o brumă mică
„Tótă frunăa-ăi pică.

„Și meășter de vine,
„Troci, lopeăi te face
„De case sărace!“

Teiul îi răspunde:
„Bradule, bradule!
„Măndrule, 'naltule!

„De surda îți laudă
„Nămul, rădăcina,
„Frunăa și tulpina.

„Că eă tot-déuna
„Am și port în lume
„Măi de cinste nume.

„Pe mine ca tine
„Scândură nu mă face
„Pe jos să mă calce.

„Niciă ajung vr'odată
„Șindrilă!) pe case,
„Ci lingură și vase.

„Icône mă face,
„De mă ipsoseăce
„Și mă zugrăveăce.

„Și pe mine scrie
„Cu văpseli frumóse:
„Isuse Christóse.

„La care se 'nchină
„Noróde și glóte,
„Nămurile tótă!“

Măi esistă o variantă a acestei poesiă, dar pe aceea o voiă reproduce cu altă ocasiune.

Bradul, după cum spun Romăniă, de-aceea nu 'ngălbineăce și nu-și pierde nici-odată frunăa, numită cetină în limbagiul poporului din Bucovina, pentru că Maica Domnului l'a bine-cuvântat să fiă tot-déuna verde. Acésta

a făcut-o, pentru că odată mergând la Golgofta jidovéscă să caute pe fiul seă, pe Domnul Isus Christos, despre care auăise că e chinuit acolo de Jidovi, s'a recorit bine sub umbra lui¹⁾.

Despre crengile Bradului, care în limba poporului se numesc „cepură“, esistă următărea legendă:

Ucidă-l crucea se supără odată că Bradul rămâne tot verde, și ăise întru sine:

„Eă las', că ăi-oăi face-o eă ție de nu-i măi fi tot verde!“ — Și cum ăise, începu a bate din tóte părăile o mulăime de piróne de fier în Brad, pentru ca acesta să se usce și să-și pérdă tótă „cetina“.

Dar Dumneăeă, protegând bradul bine-cuvântat, a poruncit ca tóte pirónele acelea să se prefacă în lemn. De atunci aă rémas cepurile la fiă-care Brad²⁾.

Altă versiune a acestei legende ăice că dintru început Necuratul se ținea scăiă de Brad, spuind că e copaciul lui. Decă ca să nu se apropie nici un om de dănsul a luat și-a bătut o mulăime de cue de fier giur împregiurul lui.

Védând acésta Dumneăeă, s'a mâniat foc și scoăend din brad cuele de fier, a făcut alte cue de lemn cu cruce și-pe acestea le-a bătut în locul celorlalte.

De-atunci aă remas „cepurile cu cruce“ în fiă-care Brad, și fiind ele cu cruce Necuratul nu se póte apropia de acest arbore. Dar cu tóte acestea a măi remas în brad puăină mânie de-a Satanei și de aceea pocneăce el când îl puă pe foc³⁾.

Măi departe se istoriseăce că păzind Diavolul niăce capre și scăpându-le odată din vedere, a bătut o mulăime de cue de fier prin Braăi, ca să se póta urca în vérf și să se uite după caprele pierdute. Înse Dumneăeă se supără de batjocura ce a făcut Satana din copaciul bine-cuvântat și a poruncit să se prefacă cuele acestea în lemn, să creăcă din copaciă și să se facă crengă. Din minutul acesta s'aă prefăcut în cepură tóte cuele cele de fier și-aă crescut mari. Eră pentru ca să nu măi ámble diavolul cu caprele sale printre copaci, Dumneăeă a făcut în tot anul la vérful fiă-cărei rămurile de Brad câte-o cruciă, ér în vérful Bradului o cruce măi mare, ca Satana să nu se măi póta apropia de dănsul.

Diavolul se porni însă și măi departe după capre și neăciind ce a făcut Dumneăeă, în graba lui cea mare s'a suit în cel măi înalt vérf de Brad ca să-și védă caprele. Dar când dete cu ochiă de crucea cea mare din vérf, fu cuprins de mare spaimă, și căăend jos s'a făcut negru ca tăciunele.

¹⁾ În Bucovina se ăice „șindilă“.

²⁾ Anton Pann. O ședătore la țéră seă povestea lui Moș Albu. Partea II. Bucureăci 1852, pag. 75—78.

¹⁾ Com. de d-nul P. Ursul.

²⁾ Dictat de Vasile Șerban, Român din Calafindeăci.

³⁾ Dictat de Vasile Ungurén, Român din Iliășeci.